

Hög kunskapsnivå i populärvetenskaplig bok om smärta

Ralph Nisell, Stefan Einhorn. **Ont i kroppen. Bota, lindra och förebygga smärta.** 232 sidor. Stockholm: Forum, 2000. ISBN 91-37-11507-3.

Recensent: Henrik Norrsell, medicine doktor och specialistläkare, multidisciplinärt smärtcentrum, Sahlgrenska Universitetssjukhuset/Östra Göteborg.

»Ont i kroppen« är riktad till personer utan särskilda medicinska förkunskaper med intresse för smärta. Lämplig målgrupp är förutom dessa även paramedicinsk personal, t ex psykologer och kuratorer, som kommer i kontakt med smärtpatienter. Även om språket är riktat till icke medicinskt kunniga personer är kunskapsinnehållet helt aktuellt angående vad vi vet idag om långvarig smärta av icke-malign genes. Detta gör att även medicinskt utbildade personer kan ha utbyte av boken i sin professionella vardag.

En allmän del

Boken är indelad i två delar med en första allmän del, där man enkelt och pedagogiskt går igenom anatomi, fysiologi, smärtyper, utredning och behandling.

Avsnittet om smärtyper är något kort i förhållande till övriga avsnitt, särskilt delen om nervutlöst smärta. Ett särskilt kapitel i denna del tar på ett föredömligt sätt upp psykologiska aspekter på smärta och till och med religiösa aspekter på smärtans och lidandets mening. I behandlingskapitlet ägnas också ett föredömligt stort avsnitt åt vikten av fysisk träning vid dessa tillstånd.

En specifik del med fallbeskrivningar

Den andra delen av boken tar upp specifika smärteproblem organiserade efter kroppsdelar, med tyngdpunkten lagd

på olika muskulo-skelettala smärttillstånd.

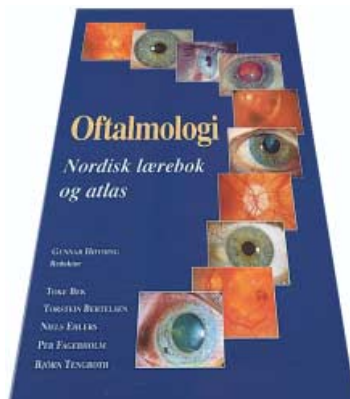
Här exemplifieras med väl valda patientfall, som belyser olika aspekter på smärta. De visar också hur viktigt bemötandet i sjukvården är. Patienter med kroniska smärteproblem kan i desperation falla offer för dyra icke-dokumenterade terapier.

Det man saknar är avsnitt om kronisk buksmärta och bröstsmärta, som kan skapa lika mycket lidande för patienten och kräver samma förhållningssätt som muskulo-skelettala diagnoser.

Användbar även för professionella

Författarna har gjort ett ambitiöst arbete i att på ett heltäckande sätt beskriva olika aspekter på främst muskulo-skelettala smärttillstånd.

Boken håller trots det lätta språket en hög nivå och förutom avsnittet om neurogen smärta har man inte förenklat så att det påverkar kunskapsinnehållet. Boken kan därför rekommenderas för även medicinskt skolade med nyfikenhet på dessa tillstånd.

Ny upplaga av nordisk klassiker i oftalmologi

Gunnar Høvdning (red), Toke Bek, Torstein Bertelsen, Niels Ehlers, Per Fagerholm, Björn Tengroth. **Oftalmologi. Nordisk lærebok og atlas.** 13. utgave. 410 sidor. Bergen: Studia, 2000. ISBN 82-991254-5-6.

Recensent: Christina Lindén, universitetslektor/överläkare, ögonkliniken, Norrlands Universitetssjukhus, Umeå.

»Nordisk lærebok i oftalmologi« är en klassiker inom oftalmologiundervisningen vid de medicinska fakulteterna i de nordiska länderna. Första utgåvan kom redan 1891, och det är med

stor glädje och kanske även en smula nostalgi vi nu ser boken presenteras i sin 13:e version.

Nu med färgillustrationer

Redan omslaget med dess tio färgfotografier och förändrade namn ger en förning om den stora positiva förvandling som den nya boken genomgått. Illustrativa teckningar och svartvita bilder har sedan länge funnits, men färgbilder/foton har helt saknats i tidigare upplagor. Färgbilder utgör i allmänhet en viktig del av undervisningsmaterialet inom modern oftalmologi. Denna tidigare brist har rikligt kompensats i den nya upplagan som innehåller mer än 400 väl valda färgfotografier. Förutom att de kompletterar och åskådliggör texten på ett utmärkt sätt höjer de bokens kvalitet avsevärt. Ytterligare ett tecken till modernisering i den problembaserade inlärningsens tidevarv är avsnittet om symtombaserad oftalmologisk diagnostik, som ersatt kapitlet om akut oftalmologi.

För allmänläkare och läkarstuderande

Mycket i boken känner man väl igen från tidigare. Liksom i föregående upplaga innehåller boken 26 kapitel. Dessa är fördelade i 5 sektioner som stämmer väl överens med det klassiska, tidigare upplägget. Den praktiska sidlayouten med två spalter per sida, en för bilder och en för text, gör att det är lätt att anteckna.

Faktainnehållet är väl avvägt med tanke på målgrupperna, i första hand läkarstuderande och allmänläkare. En angelägenhetsgradering av innehållet underlättar inläsningen, även om målen sannolikt är väl ambitiöst satta med tanke på den tid som står till förfogande för svensk oftalmologiundervisning inom läkarutbildningen.

Alla kapitel har reviderats i större eller mindre omfattning. Nyare behandlingsmetoder som refraktiv kirurgi, modern kataraktkirurgi och fotodynamisk terapi har inkluderats. Terminologikapitlet och registret har utökats och är mer omfattande än förut.

Skriven på danska, norska och svenska

Bokens avsnitt är skrivna på danska, norska eller svenska, beroende på respektive författares nationalitet. Något som i viss mån stör läsningen, men knappast förståelsen, är de rikligt förekommande språkfelen, åtminstone i de svenska avsnitten.

Det höga priset en nackdel

Boken är överskådlig, lättläst (när man väl övervunnit de initiala svårigheterna med våra grannspråk) och väl anpassad för sin målgrupp. Här har jag medhåll av